

Finansdepartementet

Vår referens/dnr:

45/2018

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

Fi2018/01129/FPM

2018-06-01

Remissvar

Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet

Övergripande synpunkter

Svenskt Näringsliv vill börja med att beklaga att föreliggande förslag överhuvudtaget har behövt arbetas fram och än mer att de kan komma att bli lagstiftning. Föreningen menar att pensionsstiftelser inte ska omfattas av tjänstepensionsdirektivet och att det är lika fel nu som då det ursprungliga direktivet implementerades i svensk rätt. Tjänstepensionsdirektivet är till för tjänstepensionsinstitut i en annan form än pensionsstiftelser, vilka inte har några pensionsåtaganden eller betalar ut pension. Pensionsstiftelserna och deras tillgångar utgör endast pant för arbetsgivarens pensionslöften. Syftet med dem är således att trygga arbetstagarnas pensioner när arbetsgivaren valt att finansiera dessa i egen regi.

Svenskt Näringsliv avvisade att det första tjänstepensionsdirektivets regler skulle göras tillämpliga på pensionsstiftelser. De skäl som anges i det andra tjänstepensionsdirektivet för regelverket gör det än mer tydligt att direktivet inte ska tillämpas på pensionsstiftelser. Skäl nummer 18 är mycket tydligt då de föreskriver att tjänstepensionsinstitut bör vara helt åtskilda från uppdragsgivande företag och förvalta fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner.

I det här sammanhanget förtjänar det att lyfta fram FPG/PRI-systemet inom ITP-planen. Svenskt Näringsliv och PTK som är parterna bakom ITP-planen har medgett att finansieringen av den förmånsbestämda ålderspensionen i ITP 2 kan ske genom företagsinterna avsättningar inom ramen för FPG/PRI-systemet. Dessa sker med stöd i tryggandelagen och har som krav att åtagandet ska vara kreditförsäkrat i försäkringsbolaget PRI-Pensionsgaranti. Inom ramen för detta system tillåts företagen sedan mer än 20 år att använda sig av pensionsstiftelser för att trygga ITP-åtagandet. PRI Pensionsgaranti tar då hänsyn till pensionsstiftelsens tillgångar vid kreditprövningen av företaget när det ska teckna försäkringen. Dessa utgör således en extra säkerhet för pensionsåtagandena som arbetsgivaren – och i värsta fall PRI Pensionsgaranti ska trygga. Tjänstepensionsdirektivet ska inte tillämpas på företag som gör bokföringsmässiga avsättningar far att kunna betala ut pensionsförmåner till sina anställda, jfr artikel 2 p 2 e.

Konsekvensen av att pensionsstiftelserna får ett alltmer utbyggt regelverk som inte är avsett för dem är att denna trygghandform blir mindre intressant för arbetsgivare. När de idag väljer trygghandform ser de till helheten och inte minst effektiviteten, dvs hur det går att på effektivaste sätt trygga utfästelser om pension. Många företag har gjort bedömningen att det är värt besväret att använda denna trygghandform trots trygghandelagens och inkomstskattelagens krav, tillsammans med de krav som arbetsmarknadens parter ställer, för denna finansieringsform. Med det utbyggda regelverk som blir resultatet av den föreslagna lagstiftningen finns det risk för att arbetsgivarna inte längre ser pensionsstiftelser som ett effektivt sätt att trygga pensionerna varför de tvingas använda någon annan form till högre kostnad/mindre effektivitet.

Med utgångspunkt i att Svenskt Näringsliv önskar att pensionsstiftelser undantas från de krav som ställs upp i tjänstepensionsdirektivet lämnar föreningen ändå följande mer specifika kommentarer på promemorians förslag.

Investeringar/aktsamhetsprincipen

Aktsamhetsprincipen är den grundläggande principen för kapitalplaceringar i det första tjänstepensionsdirektivet. Nu föreslås att trygghandelagen får utökade bestämmelser för aktsamhetsprincipen i syfte att pensionsstiftelserna ska regleras på ett likartat sätt som försäkringsföretag. Svenskt Näringsliv menar att det är en felaktig utgångspunkt för förändringar av trygghandelagen.

Kravet att investeringarna till övervägande del ska göras i noterade tillgångar innebär en försämring av pensionsstiftelsernas möjlighet att på effektivaste sätt finansiera arbetsgivarnas pensionslöften. Dessa är av långsiktig natur och avsaknaden av skuldsida innebär en väsentlig skillnad mot situationen för försäkringsföretag. Detta behandlades i i propositionen 2004/05:165 sid 173-174 där det bl a står:

"En pensionsstiftelse bär dock inget pensionsåtagande och har därmed inget motsvarande krav på skuldtäckning. I den del trygghandet i stiftelsen inte fullt ut motsvarar åtagandet hos arbetsgivaren tryggas detta i balansräkningen och ofta genom annan säkerhet, exempelvis kreditförsäkring."

Pensionsstiftelserna placerar idag i andra tillgångar och marknader för att få en bättre riskspridning och möjlighet till bättre avkastning. Friare och anpassade placeringsregler är en av de största tillgångarna med pensionsstiftelser och en inskränkning i denna del kan allvarligt försämra förutsättningarna för företagen att på ett bra sätt finansiera pensionerna.

För det fall att dessa bestämmelser införs i trygghandelagen är det viktigt att tillsynen av pensionsstiftelserna beaktar deras särskilda karaktär, som de facto är mindre komplex än försäkrings- och tjänstepensionsföretag eftersom de inte har en skuldsida.

Det anges i § 10 a att investeringarna ska göras på ett sätt som bäst gagnar de förmånsberättigades intressen och vid en eventuell intressekonflikt så ska investeringen uteslutande göras i de förmånsberättigades intresse. Det är svårt att se vilka intressekonflikter som kan komma ifråga då de förmånsberättigades pensioner inte påverkas av enskilda investeringsbeslut eftersom det fortsatt är arbetsgivaren som ska infria pensionslöftet. Arbetstagarnas intressen är dessutom tillgodosedda genom att styrelsens ledamöter till hälften utses av arbetstagarna.

I avsnitt 18.2 i promemorian behandlas konsekvenserna för pensionsstiftelserna. Där förs ett resonemang om att dessa förändringar kan genomföras i stiftelserna över tid och att de inte

medför något ökat resursbehov för dem. Vidare sägs att förändringarna "går i en kvalitetshöjande riktning" och att de har en positiv effekt för såväl pensionsstiftelserna som för de förmånsberättigade. Svenskt Näringsliv ställer sig frågande till vilken grund som finns för dessa konsekvensbeskrivningar och det saknas helt analys av de ekonomiska effekterna av t ex de förändringar som föreslås vad avser investeringsmöjligheterna. Det är arbetsgivaren som står risken för att den utökade aktsamhetsbegreppet ger sämre avkastning i pensionsstiftelsen.

Styrningen

Tryggandelagen föreslås få ett väsentligt utbyggt regelsystem för styrning av pensionsstiftelsen, men också en övergripande proportionalitetsprincip med innebörd att företagsstyrningssystemet i stiftelsen inte behöver vara mer omfattande än vad som motiveras av verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Svenskt Näringsliv förutsätter att denna princip blir verklighet så att pensionsstiftelserna inte tvingas att bygga upp styrningssystem som i grunden är avsedda för försäkrings- och tjänstepensionsföretag.

Informationskraven

I promemorian föreslås att tryggandelagen tillförs en ny paragraf 10 e med regler om vilken information som arbetsgivaren ska ge till de förmånsberättigade i en pensionsstiftelse. Svenskt Näringsliv avstyrker att denna paragraf införs i tryggandelagen. Redan vid införandet av det första tjänstepensionsdirektivet konstaterades att det är olämpligt att föreskriva informationsplikt på arbetsgivaren eftersom det gör att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn även över arbetsgivaren.

Promemorian instämmer fortsatt i analysen att inte Finansinspektionen eller länsstyrelserna ska att utöva tillsyn över arbetsgivarnas pensionsinformation. Det konstateras istället att frågor kring detta får hanteras i ett arbetsrättsligt sammanhang.

Information om anställningsvillkor som pension är något som i praktiken redan hanteras av företagen. Detta gäller inte minst för de arbetsgivare som har kollektivavtal om pensioner, men även övriga har regelverk som styr informationen. Det finns därför ingen anledning att ta in lagregler om detta i tryggandelagen och det är direkt opassande att ha sådana under kapitlet om pensionsstiftelser. Det kan för övrigt ifrågasättas vad som gäller om en pensionsutfästelse är tryggad genom skuldföring i balansräkningen och företaget samtidigt använder sig av en pensionsstiftelse för tryggheten, jfr ovan om FPG/PRI-systemet.

Ikraftträdandet

Ikraftträdandet av denna lagstiftning föreslås till den 13 januari 2019, vilket ger en mycket kort tid för omställning för pensionsstiftelserna och arbetsgivarna. Svenskt Näringsliv menar att detta – om förslagen överhuvudtaget ska genomföras – bör läggas vid en senare tidpunkt, t ex tillsammans med ikraftträdandet av Tjänstepensionsrörelselagen. Det skulle då ge utrymme för att också genomföra de förändringar i tryggandelagen som föreslogs av Tjänstepensionsbeskattningsutredningen.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Peter Jeppsson